

PRZYKŁADOWA PEŁNA ODPOWIEDŹ

Jakie prawdy o człowieku ujawniają jego sny albo widzenia? Omów zagadnienie na podstawie *Dziadów* części III Adama Mickiewicza. W swojej odpowiedzi uwzględnij również wybrany kontekst.

LEKTURA BAZOWA

Adam Mickiewicz, *Dziady* cz. III

EPOKA

Romantyzm

CZAS WYPOWIEDZI

ok. 5 min

OPRACOWANIE

nauczyciele Odrabiamy

ZESKANUJ TELEFONEM ALBO KLIKNIJ

Kursy maturalne

Pakiet 10 kursów do matury 2027 od Odrabiamy.pl.

Przećwicz to pytanie

Darmowy symulator matury ustnej. Ocena wg kryteriów CKE.

Posłuchaj

Darmowy kurs z opracowaniem pytań jawnych 2027.

JAK Z TEGO KORZYSTAĆ

To gotowa wypowiedź, taka jak na egzaminie. Etykiety na marginesie pokazują, z jakich kroków się składa. Nie ucz się jej na pamięć: zbuduj własną według tego samego planu, a potem sprawdź się w symulatorze (kod QR „Przećwicz to pytanie” wyżej).

TEZA

wstęp, który od razu mówi, co będziesz udowadniać

Często zastanawiamy się nad znaczeniem snów. Czy odzwierciedlają nasze emocje? A może śnimy o tym, co już przeżyliśmy, i sny są tylko wspomnieniem? Podobne pytania zadają sobie bohaterowie literaccy. Sny często w symboliczny sposób wyrażają ich obawy i nadzieje, a co najważniejsze - ujawniają ich prawdziwą naturę.

Z LEKTURY

sceny i postacie z lektury bazowej omówione pod tezę

Sen senatora z III części *Dziadów* wprowadza czytelnika w świat psychiki Nowosilcowa. Senator był zwolennikiem cara i w czasie zaborów zasłynął z okrucieństwa wobec polskiej młodzieży. Już w Przedmowie do utworu

Mickiewicz scharakteryzował go jako bezwzględnego tyrana. Senator więził bez procesu członków Towarzystwa Filomatów i Związku Filaretów. Wszyscy byli wycieńczeni, a niektórych również torturowano. Część została wywieziona na Syberię. Nowosilcow, pozornie pewny siebie, nieustraszony, okazał się jednak tchórzem skupionym wyłącznie na dobrach materialnych oraz chęci przypodobania się carowi. Senatorowi śniło się, że dostał od niego pismo z gratulacjami. Za swoje wyjątkowe zasługi otrzymał sto tysięcy rubli, order i tytuł książęcy. We śnie Nowosilcow był w łasce cara, czuł dumę, słyszał wokół siebie pochwały. Myślał, że ludzie mu zazdroszczą. Okazało się jednak, że tak naprawdę go wyśmiewają i plotkują na jego temat, a car odwraca od niego twarz. Senator był przerażony. Można więc powiedzieć, że sen odzwierciedlał jego stan psychiczny oraz życiowe ambicje. W dodatku ujawnił jego słabości - okazało się, że bez władzy, majątku i łaski cara jest całkowicie bezbronny.

KONTEKST

drugi tekst lub zjawisko,
zestawione z lekturą

Sny odgrywają podobną rolę w *Zbrodni i karze* Fiodora Dostojewskiego. W powieści zostały opisane trzy sny Raskolnikowa. Pierwszy przyśnił mu się jeszcze przed zabójstwem lichwiarki. Rodionowi wydawało się, że znów był dzieckiem, i widział słabą, wychudzoną klacz katowaną przez właściciela. Widok ten przyprawił bohatera o mdłości. Sen można rozumieć symbolicznie. Rodion kojarzył wyzysk i okrucieństwo z postacią lichwiarki. Alona Iwanowna pożyczala pieniądze na wysoki procent, więc w oczach Rodiona była starą, bogatą kobietą, która wykorzystuje innych ludzi, a sama nic nie wnosi do społeczeństwa. Gromadziła majątek we własnym mieszkaniu zamiast wspierać potrzebujących. Rodion chciał ją zabić i przekazać część jej pieniędzy swojej rodzinie, a resztę rozdać ubogim. Sen ukazał kontrast między młodym, wrażliwym Rodionem a tym dojrzałym, przepełnionym goryczą i złością. Niedługo po tym śnie Raskolnikow zabił lichwiarkę - podobnie jak właściciel swoją klacz. Kolejne sny bohater miał już po morderstwie. W drugim był obserwowany przez tłum, a w trzecim znalazł się ponownie w mieszkaniu lichwiarki i próbował ją zabić, ale z każdym uderzeniem siekierą kobieta tylko coraz bardziej się śmiała. Sny wyrażały niepokój bohatera. Po każdym z nich budził się z gorączką, zalany zimnym potem. Wyraźnie się bał, że jego zbrodnia wyjdzie na jaw. Zaczął też wątpić w swoją teorię społeczną, która pozwalała wybitnym jednostkom decydować o cudzym życiu lub śmierci.

WNIOSEK

spięcie obu części i
odpowiedź na pytanie

Podsumowując - sny odgrywają w literaturze bardzo ważną rolę. Często symbolizują nadzieje czy lęki bohaterów. Senator Nowosilcow na co dzień był pewny siebie i okrutny, a we śnie okazał się spragnionym

uznania tchórzem. Z kolei koszmary Raskolnikowa ujawniają jego prawdziwy charakter. Pokazują, że bohater nie radzi sobie z wyrzutami sumienia i boi się konsekwencji swojego czynu.